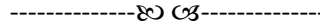

TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI
KHOA VĂN HÓA - DU LỊCH

KHAI THÁC PHÁT TRIỂN CÁC SẢN PHẨM DU LỊCH VĂN HÓA TẠI HÀ NAM

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP

Giảng viên hướng dẫn : Hà Văn Siêu

Sinh viên thực hiện : Nguyễn Như Quỳnh

Lớp : Văn hóa du lịch 16B

Hà Nội, 2012

MỤC LỤC

PHẦN MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài
2. Mục đích nghiên cứu
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu
4. Phương pháp nghiên cứu
5. Bố cục của khóa luận

NỘI DUNG

CHƯƠNG I: CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ PHÁT TRIỂN SẢN PHẨM DU LỊCH VĂN HÓA

1. Một số khái niệm cơ bản	8
<i>1.1. Khái niệm du lịch .....</i>	<i>8</i>
<i>1.2. Khái niệm sản phẩm du lịch.....</i>	<i>9</i>
<i>1.3. Khái niệm sản phẩm du lịch văn hóa.....</i>	<i>11</i>
2. Cơ sở hình thành sản phẩm du lịch văn hóa.....	12
<i>2.1. Tài nguyên du lịch văn hóa .....</i>	<i>12</i>
<i>2.1.1. Tài nguyên du lịch văn hóa vật thể .....</i>	<i>12</i>
<i>2.1.2. Tài nguyên du lịch văn hóa phi vật thể .....</i>	<i>19</i>
2.2. Nhu cầu du lịch văn hóa.....	24
3. Tiểu kết chương	25

CHƯƠNG II: THỰC TRẠNG VỀ CÁC SẢN PHẨM DU LỊCH VĂN HÓA TẠI HÀ NAM

1. Tổng quan về tỉnh Hà Nam.....	28
<i>1.1. Lịch sử hình thành .....</i>	<i>28</i>
<i>1.2. Vị trí địa lý.....</i>	<i>29</i>
<i>1.3. Kinh tế văn hóa xã hội.....</i>	<i>29</i>
<i>1.4. Tiềm năng du lịch văn hóa của Hà Nam .....</i>	<i>30</i>

2. Hệ thống tài nguyên du lịch văn hóa tại Hà Nam.....	31
<i>2.1. Tài nguyên văn hóa vật thể .....</i>	<i>33</i>
<i>2.1.1. Các di tích lịch sử - văn hóa .....</i>	<i>33</i>
<i>2.1.1.1. Các di tích chùa Tháp .....</i>	<i>35</i>
<i>2.1.1.2. Các di tích gắn với danh nhân.....</i>	<i>39</i>
<i>2.1.2. Một số làng nghề truyền thống tiêu biểu.....</i>	<i>44</i>
<i>2.1.3. Ẩm thực Hà Nam .....</i>	<i>50</i>
2.2. Tài nguyên văn hóa phi vật thể	54
<i>2.2.1. Một số lễ hội tiêu biểu .....</i>	<i>54</i>
<i>2.2.2. Văn nghệ dân gian.....</i>	<i>59</i>
3. Các sản phẩm du lịch văn hóa của Hà Nam	61
<i>3.1. Các điểm du lịch văn hóa thu hút khách du lịch .....</i>	<i>61</i>
<i>3.2. Các tuyến du lịch văn hóa .....</i>	<i>65</i>
<i>3.3. Các dịch vụ du lịch văn hóa .....</i>	<i>67</i>
4. Đánh giá hiện trạng sản phẩm du lịch văn hóa tại Hà Nam	69
<i>4.1. Những mặt tích cực, điểm mạnh .....</i>	<i>72</i>
<i>4.2. Những mặt hạn chế.....</i>	<i>74</i>
5. Tiểu kết chương.....	75
CHƯƠNG III: ĐỊNH HƯỚNG VÀ GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN CÁC SẢN PHẨM DU LỊCH VĂN HÓA TẠI HÀ NAM	
1. Định hướng phát triển chung đối với ngành du lịch Hà Nam.....	76
<i>1.1. Định hướng tổng quát .....</i>	<i>76</i>
<i>1.2. Quan điểm và mục tiêu phát triển .....</i>	<i>76</i>
2. Định hướng phát triển các sản phẩm du lịch văn hóa tại tỉnh Hà Nam	77
<i>2.1. Định hướng phát triển thị trường và các sản phẩm du lịch văn hóa... 77</i>	
<i>2.2. Định hướng tổ chức không gian và tuyến, điểm du lịch..... 79</i>	
<i>2.3. Định hướng đầu tư phát triển du lịch, sản phẩm du lịch văn hóa .... 85</i>	

2.4. Định hướng tổ chức kinh doanh du lịch văn hóa	86
3. Một số giải pháp chính nhằm thúc đẩy phát triển sản phẩm du lịch văn hóa Hà Nam	
<i>3.1. Giải pháp về cơ chế chính sách.....</i>	<i>88</i>
<i>3.2. Giải pháp đa dạng hóa và nâng cao chất lượng sản phẩm du lịch văn hóa .....</i>	<i>89</i>
<i>3.3. Giải pháp xúc tiến tuyên truyền quảng bá du lịch .....</i>	<i>90</i>
<i>3.4. Giải pháp bảo vệ môi trường du lịch.....</i>	<i>90</i>
<i>3.5. Giải pháp huy động nguồn lực.....</i>	<i>92</i>
<i>3.6. Giải pháp nâng cao nhận thức và đào tạo nguồn nhân lực.....</i>	<i>92</i>
<i>3.7. Giải pháp liên kết với các tỉnh bạn trong vùng .....</i>	<i>93</i>
4. Tiểu kết chương	93
KẾT LUẬN	

PHẦN MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Ai về thăm đất Hà Nam
Sông Hồng sông Đáy sông Giang nổi bờ
Đi qua Phủ Lý nên thơ
Viếng làng Ninh Thái thờ Lê Đại Hành...

Theo kết quả khảo sát của các thành viên Hiệp hội Điều hành du lịch Mỹ (USTOA-US Tour Operators Association) cho thấy xu hướng đi du lịch nổi bật của du khách hiện nay là lựa chọn kiểu du lịch thân thiện với môi trường, thiên nhiên và du lịch văn hóa. Hà Nam là nơi có nền văn minh lúa nước lâu đời và nền văn hóa dân gian phong phú, thể hiện qua nhiều điệu chèo, hát chầu văn, hầu bóng, ả đào, đặc biệt là hát dặm. Là tỉnh cửa ngõ của thủ đô Hà Nội, thành phố Phủ Lý là trung tâm văn hóa, chính trị, kinh tế của tỉnh. Tỉnh tuy nhỏ nhưng có khá nhiều di tích lịch sử văn hóa và danh lam thắng cảnh như núi Cấm, Ngũ Động Sơn, chùa Bà Đanh, chùa Đọi Sơn, núi Ngọc... Tỉnh cũng có nhiều lễ hội truyền thống trong đó hội vật võ Liễu Đồi đã nổi tiếng cả nước, lễ hội Tịch điền, hay là lễ hội Đền Trùc.. Bên cạnh đó, Hà Nam cũng là mảnh đất đã sản sinh ra rất nhiều anh hùng dân tộc, những danh nhân văn hóa mà tiếng tăm của họ qua bao năm tháng thăng trầm của lịch sử vẫn vang vọng mãi tới ngày hôm nay, là tấm gương sáng cho bao đời con cháu noi theo như cụ Tam nguyên Yên đổ Nguyễn Khuyến hay nhà văn Nam Cao...

Là một sinh viên khoa Văn hóa Du lịch – trường đại học Văn hóa Hà Nội, được sinh ra và lớn lên ở mảnh đất tươi đẹp này, cùng với mong muốn tìm hiểu sâu hơn về các giá trị tự nhiên và văn hóa, tôi muốn mời mọi người trên khắp mọi miền đất nước đến với quê hương mình. Đồng thời, dưới sự gợi ý, hướng dẫn của TS Hà Văn Siêu, Viện trưởng Viện nghiên cứu và phát triển du lịch tôi đã chọn đề tài “Khai thác phát triển các sản phẩm du lịch văn hóa tại Hà Nam”

làm Khóa luận tốt nghiệp của mình. Đây là một đề tài khá mới mẻ, chưa có nhiều người khai thác, tìm hiểu nên tôi mạnh dạn xin được đề xuất đề tài này, vừa để thể hiện lòng yêu quê hương, đất nước, vừa có thể góp một phần công sức nhỏ bé nào đó trong việc phát triển ngành du lịch của Tỉnh. Với những ưu thế riêng của mình, cùng với sự cố gắng gìn giữ và phát huy các giá trị văn hóa của con người nơi đây, tôi tin rằng du lịch Hà Nam sẽ ngày một phát triển và được mọi người tìm đến, một vùng đất không quá rộng lớn nhưng luôn khiến những người con khi đi xa phải nhớ về.

Trong những năm gần đây và những năm tới, tỉnh Hà Nam sẽ tập trung chỉ đạo đầu tư xây dựng, thực hiện nhiều dự án phát triển du lịch của tỉnh. Với tiềm năng du lịch phong phú, hấp dẫn, nếu được đầu tư thích đáng chắc chắn du lịch Hà Nam sẽ ngày càng phát triển, mở rộng với nhiều các loại hình dịch vụ phục vụ khách du lịch và tạo ra nhiều sản phẩm du lịch hấp dẫn như du lịch sinh thái, du lịch văn hóa, du lịch nghỉ dưỡng, du lịch tham quan lễ hội tín ngưỡng, văn hoá thể thao,...

2. Mục đích nghiên cứu

Đề tài “ Khai thác phát triển các sản phẩm du lịch văn hóa tại Hà Nam” muốn đi sâu vào tìm hiểu, khai thác tối ưu các tiềm năng và nguồn lực du lịch tại Hà Nam, qua đó có thể định hướng, đầu tư, xây dựng và góp phần thúc đẩy phát triển các tiềm năng này một cách hiệu quả nhất. Liệu Hà Nam có thể trở thành một điểm du lịch, đặc biệt là du lịch văn hóa được hay không ? Thông qua những nghiên cứu thực tế , phân tích điều kiện và thực trạng phát triển du lịch ở Hà Nam, đề tài nhằm trả lời câu hỏi trên và đề xuất một số giải pháp và kiến nghị để cùng đưa du lịch Hà Nam vào nhịp đập du lịch của cả nước. Với đề tài này, tôi muốn tìm hiểu nhiều hơn về quê hương đất nước mình, gìn giữ , khai thác và phát huy những giá trị truyền thống tốt đẹp đã được lưu truyền qua các thế hệ và có thể giới thiệu, quảng bá hình ảnh tươi đẹp nơi đây đến với du khách trên mọi miền Tổ quốc.

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

Cũng như nhiều tỉnh thành khác trên khắp cả nước, Hà Nam cũng là nơi hội tụ khá nhiều các tài nguyên du lịch văn hóa có nhiều ý nghĩa, tuy nhiên, trong khuôn khổ hạn hẹp, tôi không có tham vọng đi sâu vào nghiên cứu tất cả các tiềm năng để phát triển du lịch của Hà Nam (cơ sở vật chất kỹ thuật hạ tầng, nguồn nhân lực, con người..) mà chỉ tập trung đi sâu nghiên cứu một số tài nguyên du lịch văn hóa có giá trị về du lịch và có sức hấp dẫn, thu hút được du khách, làm sao để có thể khai thác và phát triển chúng phục vụ cho ngành du lịch của cả nước nói chung và tỉnh Hà Nam nói riêng.

4. Phương pháp nghiên cứu

“ Khai thác phát triển các sản phẩm du lịch văn hóa tại Hà Nam” là đề tài được nghiên cứu kết hợp các phương pháp nghiên cứu truyền thống trong nghiên cứu khoa học cũng như nghiên cứu xã hội học hay các ngành khoa học xã hội khác. Trong đó đặc biệt sử dụng các phương pháp sau:

- Phương pháp khảo sát, quan sát .
- Phương pháp tổng hợp, phân tích định tính và định lượng.
- Phương pháp thu thập dữ liệu, điều tra, phỏng vấn
- Phương pháp chuyên gia.

5. Bố cục của Khóa luận

Ngoài phần mở đầu, kết luận, danh mục tài liệu tham khảo và phụ lục, nội dung của Khóa luận gồm 3 chương :

Chương I : Cơ sở lí luận về phát triển sản phẩm du lịch văn hóa.

Chương II : Thực trạng về các sản phẩm du lịch văn hóa tại Hà Nam.

Chương III : Định hướng và giải pháp phát triển các sản phẩm du lịch văn hóa tại Hà Nam.

Danh mục Tài liệu tham khảo:

1. Luật Du lịch Việt Nam năm 2005.
2. T.s Trần Nhoãn, *Tổng quan du lịch*, Trường Đại học Văn Hóa Hà Nội.
3. T.s Dương Văn Sáu, Tập bài giảng môn học: “ *Lễ hội dân gian Việt Nam*”, Trường Đại Học Văn Hóa Hà Nội.
4. Tổ chức du lịch Thế giới (UNWTO) , Báo cáo thống kê năm 2005- 2010.
5. Các di tích lịch sử văn hóa Hà Nam của Sở VH TTDL Hà Nam cung cấp.
6. Lễ hội Hà Nam của Sở VH TTDL Hà Nam xuất bản năm 2009.
7. Cổng Thông tin Điện tử Hà Nam.
8. Tổng thể phát triển du lịch Hà Nam giai đoạn 1998 – 2010.
9. Quy hoạch Khu di tích đền Trần Thương.
10. Quy hoạch chi tiết Khu du lịch Tam Chúc.
- 11.. Quy hoạch tổng thể phát triển kinh tế - xã hội tỉnh Hà Nam đến năm 2020.
12. Quy hoạch xây dựng vùng tỉnh Hà Nam đến năm 2020, tầm nhìn 2050.
13. Đinh Trung Kiên, *Một số vấn đề du lịch Việt Nam*, Nhà xuất bản ĐH Quốc Gia, 2004.
14. Đinh Gia Khánh, *Văn hóa dân gian Việt Nam trong bối cảnh văn hóa Đông Nam Á*, Nhà xuất bản Khoa học xã hội, 1993.
15. Báo cáo tổng kết ngành VH TTDL Hà Nam các năm 2007 - 2010.